

КВІТЕНЬ 2025 р.

4

ВЕСЕЛКА

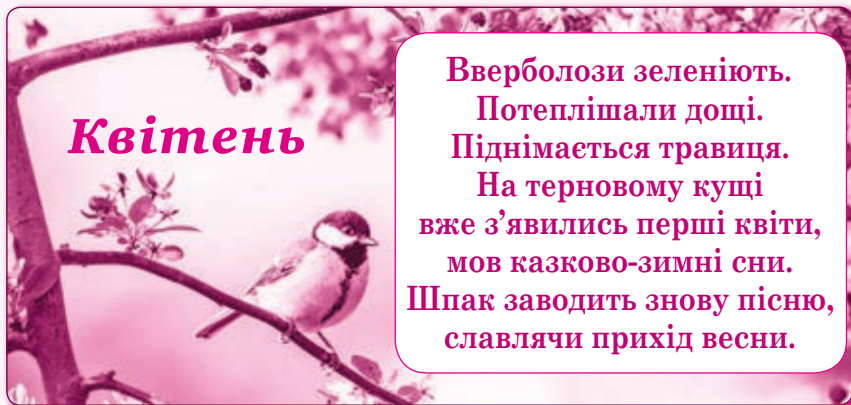
ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Михайло Стельмах

Квітень

Зацвіли усі діброви,
І долини, і луги,
І річки синіють знову
І не входять в береги.

Квітень

Верболози зеленіють.
Потеплішали дощі.
Піднімається травиця.
На терновому кущі
вже з'явилися перші квіти,
мов казково-зимні сні.
Шпак заводить знову пісню,
славлячи прихід весни.

Михайло Коцюбинський

Хмари

Коли я дивлюсь на хмари, ті діти землі і сонця, що, знявшись високо, все вище і вище мандрують блакитним шляхом, – мені здається, що бачу душу поета.

Я впізнаю її. Он пливе чиста і біла, спрагла неземних розкошів, прозора і легка, з золотим усміхом на рожевих устах, тремтуча бажанням пісні.

Я бачу її. Велика і важка, повна туги й невишуканих сліз, вагітна всіма

скорботами світу, темна од жалю до нещасної землі, вона клубочиться чорними хвилями, важко дихає переповненими грудьми, ховає лице од сонця і гірко плаче теплими сльозами, аж поки не стане їй легше.

Я знаю її. Вона... Неспокійна, вся насичена вогнем, вся палаюча великим і праведним гнівом. Мчить-ся шалено по небу і підганяє ліниву землю золотою різкою... Вперед... вперед... швидше разом із нею... в мільйон раз швидше в повітрі... І гукає так, щоб всі почули, щоб ніхто не спав, щоб всі прокинулись...

Я розумію її. Вічно невдо-

волена, вічно шукаюча, з вічним питанням – «нащо? до чого?» – вона спустила сірі крила над землею, щоб не було видно сонця, щоб потопала в тінях землі, і сіє дрібну мряку суму...

Поете, я не дивуюсь, що любиш хмари. Але я співчуваю тобі, коли з тужливою заздрістю стежиш за хмаркою, що тоне, розпливається і гине в блакитній пустелі.

Наталія Забіла

Квітень

Весно, весно! Перші квіти
Розцвітають на землі.
Сині проліски привітно
Зводять вінчики малі.

І хоч, може, буде влітку
Більше квітів запашних,
Та для нас найперша квітка
Наймиліша від усіх.

Завжди ми її помітим,
З лісу в дім принесемо.
І цьому цей місяць Квітнем
По заслугі ми звемо.

На обкладинці журналу
ілюстрація української художниці Вікторії Ковальчук.

«Будинок, в якому немає книг, подібний до тіла, позбавленого душі.»

(Марк Туллій Цицерон – давньоримський політичний діяч, видатний оратор, філософ і літератор.)

Чи знаєте ви, що...

Іван Андрусяк

У морі жаби не живуть

У морі жаби не живуть.
Запам'ятайте, друзі:
хоч як не дивно це, мабуть,
та в морі жаби не живуть.
Там замість них – медузи.

А жив би в морі крокодил –
оце було б цікаво,
чи вибирався б він з води
бодай хоч іноді кудись
на булочку і каву?

Ось уявіть собі, що на
приморському бульварі
в кафе зустрінете слона,
що сирник з медом намина,
а поруч з ним – омара.

Ото життя було б, мабуть,
корисне і цікаве.
Та жаби в морі не живуть,
а крокодили воду п'ють –
вони не люблять кави!

Гори Карпатські

«Коли в Карпати приходить сонце спочити після турботливого дня і дарує гірським вершинам своє найласкавіше передвечірнє проміння, погляньте навколо: як мальовниче прекрасні полонини, напоєні запахами живиці і духмяних гірських трав, стрункі смерекові ліси, що своїм верховіттям торкаються самого неба; скільки пісень у бігу кришталевих гірських потоків!»

(Український письменник Павло Загребельний)

Українські Карпати розташовані на заході країни і є частиною великої Карпатської гірської системи.

Вони вкриті лісами, віковими дібровами, а на самих маківках гір розкинулися альпійські луки – полонини. Вершини Карпат округлі, тут немає глибоких ущелин і скель. Проте тут є багато урвищ, водоспадів і печер. А вище в горах народжуються численні гірські ріки – Прут, Черемош, Біла та Чорна Тиса.

Мальовничі вершини Карпат, альпійські луки, стрімкі річки та водоспади, голубі озера, цілющі джерела – такими є захоплюючі краєвиди цих чудових гір.

Найвищою вершиною Українських Карпат є гора Говерла, висота якої становить 2061 метр над рівнем моря.

У СВІТІ КАЗОК

У чехів, як і в інших народів землі, казки і пісні – це частина їхнього серця, їхнього життя. Багато витерпів за свою історію чесний, працьовитий і відважний чеський народ. Довгі сторіччя боровся він за рідну землю і волю. Ще в давнину були у нього і славні герої, як Ян Густа Ян Жижка, і мудрі вчені Ян Коменський, Павел Йозеф Шафарик, Ян Коллар, були знамениті письменники Карел Ербен, Вожена Немцова та багато інших, які майже сто п'ятдесят років тому почали збирати казки і передали свій заповіт наступним поколінням письменників і вчених – плекати народну творчість.

Кум Матей і кум Їржі (Чеська казка)

Якось у свято зібрався кум Матей відвідати свого друга, кума Їржі. Непода-лік від будинку кума він зу-стрів його синопка.

– Що твій батько робить? – питає.

– Та ось тільки що зби-рався обідати, а коли поба-чив, що ви йдете за током, встав з-за столу і звелів усі страви прибрати.

– А чого так?

– Батько сказав, що ви у нас багато б з'їли, то краще хай мама все сховає.

– І куди ж вона все захо-вала?

– Гусака в грубку, окіст на піч, ковбаси з капустою на припічок, пироги в шафу, а два жбана пива під лавку.

Кум Матей не став біль-ше розпитувати хлопчика, посміхнувся і пішов своєю дорогою.

– Здоров, куме, – приві-тав його Їржі, коли гість пе-реступив через поріг. – От жаль, що не прийшов ти на хвилинку раніше: міг би з нами пообідати. А ми

тільки-тільки пообідали. І, як навмисне, сьогодні у нас нічого від обіду не залиши-лося. Не знаю, чим тебе і пригостити.

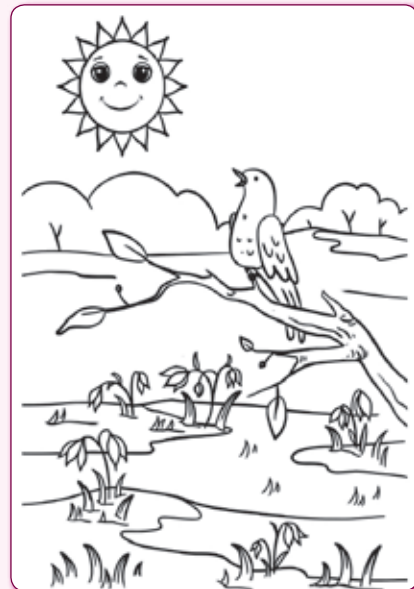
– Ніяк не міг я, куме, ра-ніше прийти. В дорозі за-тримався. Розумієш, стало-ся зі мною по дорозі диво.

– А що таке?

– Іду це я за тік, дивлю-ся – повзе в траві величезна змія. Ну, думаю, треба вби-ти. Вбив, подивився потім – ну і дивовижна змія по-палася! Голова величезна, не менша за того окосту, що у вас на печі лежить. Сама товста, начебто гусак, який у вас в грубці захований, і довга, як ковбаси, згорнуті он на тому припічку. І що ж ти думаєш: м'ясо у неї виявилось біле-біле, точ-нісінько, як здобні пиро-ги, замкнені у вас в шафі. А крові з тієї змії витекло стільки, скільки пива у двох жбанах, що там під лавкою стоять.

Добре все Матей дізнав-ся!

Соромно стало куму Їржі за свою жадібність. Звелів він дружині все на стіл по-ставити і гостя пригощати.

Розмалюй.

М. Трохим Квітуча весна

У квітні квітуча квітуча
Весна,

Квіти виповнюють
весну

До дна.
У квітні квітують
нарциси,

Тюльпани,
У квітні цвітуть всякі
квіти

Весняні.
У квітні квітують
і Місяць,

І зорі,
Квітен ь вкрив цвітоом
поля

Неозорі,
Квітен ь всю землю
Зачарував...

Квітен ь скінчився
– і травень
Настав!

Василь Симоненко

Україно, п'ю твої зіниці
Голубі й тривожні, ніби рань.
Крешуть з них червоні блискавиці
Революцій, бунтів і повстань.
Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік.

Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю –
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю!
Одійдіте, недруги лукаві!
Друзі, зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побути на самоті.

Рідко, нене, згадую про тебе,
Дні занадто куці та малі,
Ще не всі чорти втекли на небо,
Ходить їх до біса по землі.
Бачиш: з ними щогодини б'юся,
Чуєш – битви споконвічний грік!
Як же я без друзів обійдуся,
Без лобів їх, без очей і рук?

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.
Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи – все одно
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено.

Розмалюй.

Тарас Шевченко

Світає,
Край неба палає,
Соловейко в темнім гаї
Сонце зустрічає.
Тихесенько вітер віє,
Степи, лани мріють,
Між ярами над ставами
Верби зеленіють.
Сади рясні похилились,
Тополі по волі
Стоять собі, мов сторожа,
Розмовляють з полем,
І все то те, вся країна,
Повита красою,
Зеленіє, вмивається
Дрібною росю.

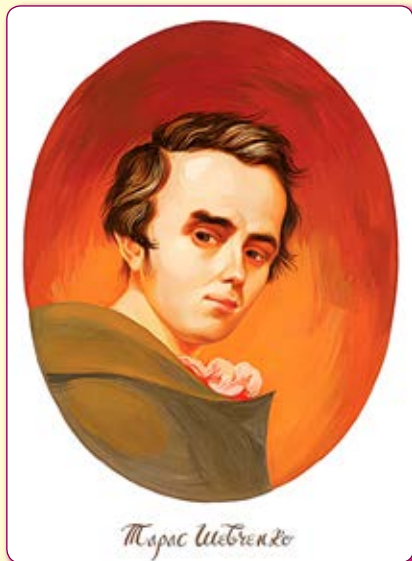

Розмалюй.

СУЧАСНИК З МИНУЛОГО

Мова йде про Тараса Григоровича Шевченка. 29 березня цього року у Словацько-українському культурному та інформаційному центрі у Пряшеві відбулася художня програма під назвою «Тарас Шевченко – сучасник з минулого».

Програму підготувала **Олена Кравченко** разом з членами дитячого театрального колективу «Хамелеон». У програмі звучала поезія Т. Г. Шевченка, але й пісні на слова Тараса.

Тарас Шевченко

І барвінком, і рутою,
І рястом квітчає
Весна землю, мов дівчину
В зеленому гаї.
І сонечко серед неба
Опинилось, стало,
Мов жених той молодую
Землю оглядало.

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

В Кошиця відкрилися «Українські студії»

В Кошицях від початку 2025 року розпочали свою роботу «Українські студії». Це перша недільна українська школа, відкрита на сході Словаччини. Нині в ній навчається понад 60 учнів. Це діти-українці, які наразі постійно або тимчасово проживають на території Словаччини.

Заняття проводяться раз на тиждень у двох вікових групах: молодша – від 6 до 11 років, старша – від 12 до 18. Кожен клас має дві години навчання – українська мова та література і українознавство (історія, культура, традиції українців тощо).

Окрім звичайних уроків, старші та менші школярі також мають щотижнє заняття в театральних студіях. Тут діти опановують акторську майстерність, сценічну мову, тренують упевненість в собі та вміння виступати перед аудиторією.

Наталія Андрусенко.

Тарас Шевченко

Учітесь, читайте,
І чужому начайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.
Чужі люди проганяють
І немає злomu
На всій землі безконечній
Веселого дому.

Микола Сингаївський

Я квітую

– Я квітую, – каже квітень, –
Квітом луків і гаїв.
Листя зграйками на вітах
Жде-чекає солов'їв.

– Я квітую! – квітень каже, –
Весно-сестро, пам'ятай,
Що довік бажання наше –
Прикрашати рідний край.

Леся Українка

Перемога

Довго не хотіла коритись весні,
Не хотіла її вислухати.
Тії речі лагідні, знадні, чарівні
Я боялась до серця приймати.

«Ні, не клич мене, весно, – казала я їй, –
Не чаруй і не ваб надаремне.
Що мені по красі тій веселій, ясній?
В мене серце і смутне, і темне».

А всена гомоніла: «Послухай мене!
Все кориться міцній моїй владі:
Темний гай вже забув зимування сумне
І красує в зеленім наряді;

Темна хмара озвалася громом гучним,
Освітилась огнем блискавиці;
Вкрилась темна земля зіллям-рястом дрібним,
Все кориться мені, мов цариці;

Хай же й темне серце твоє оживе
І на спів мій веселий озветься,
Бо на нього озвалося все, що живе,
В тебе ж серце живе, бо ще б'ється!»

Тихо думка шепоче: «Не вір тій весні!»
Та даремна вже та осторога, –
Вже прокинулись мрії і співи в мені...
Весно, весно, – твоя перемога!

Леся Пилип'юк

Моя писанка

Хоч я дівчинка мала –
Зовсім не сумую.
Олівці, папір взяла
І весну малую.
А сьогодні малювала
Пензлем писанку сама.
Мама глянула й сказала:
– В світі кращої – нема!

Петро Мах

За весною бігли діти...

Вже така в природі звичка:
Тільки з неба задощить –
Появляється травичка
Над дорогою умить.

Огукнеться враз луною,
Од зими утікши, луг.
За рум'яною весною
Побіжать струмки здовкруг...

Навздогін кого послати
По бажанню, по добру?
На вчєрю кличе мати
Розпашілу дітвору...

СПІВАЙТЕ
З НАМИ

Ой горе ж мені та на чужині

Ой горе ж мені та на чужині,
Що не в купі та брати мої.

Ой один брат в Січі отаманом,
Називають його турки паном.

А другий брат Дніпром іде,
Дев'ятеро коней за собою веде.

А на дев'ятому а сам поїжджає,
Дніпро батьком називає:

«Ой ти, Дніпре, батьку мій,
Скажи мені щирю правду.

Скажи мені щирю правду,
А де броди глибокії?»

«А де броди глибокії,
То там кручі високіі.

А де броди міленькіі,
Там береги низенькіі».

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з письменником

Ірен Роздобудько

Ірен Роздобудько (нар. 3 листопада 1962, Донецьк) – українська письменниця, ілюстраторка та сценаристка, викладач кінодраматургії. Закінчила факультет журналістики Київського національного університету. З 1988 року живе в Києві, працювала в газеті «Родослав», коректоркою журналу

«Сучасність», оглядачкою на першому й третьому каналах Національної радіокомпанії, оглядачкою в газеті «Всеукраїнські відомості», заступницею головного редактора в журналі «Наталі», головною редакторкою у журналі «Караван історій. Україна» та журналісткою у часописі «Академія».

«Фантазувати й розповідати різні історії я почала ще в дитячому садку, коли не вміла писати. А записувати – у шість років. Коли вперше в цьому ж віці випадково потрапила до бібліотеки, буяла вражена полицями з книжками, здивована тим, що ці книжки написали люди, вирішила, що моя книжка теж колись стоятиме на такій полиці. Але про те, що книжки пишуть «письменники», я тоді ще не знала», – розказує про себе Ірен Роздобудько.

Творчість:

«Ескорт у смерть» (Кальварія, 2002; Фоліо, 2007) – психологічний трилер; «Ранковий прибиральник» (Піраміда, 2004) – роман; «Він: Ранковий прибиральник. Вона: Шості двері» (Нора-друк, 2005) – роман;

«Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя» (Фоліо, 2006) – роман-алюзія; Перевидана у 2012 році «Дванадцять» (Нора-друк, 2012); «Зів'ялі квіти викидають» (Нора-друк, 2006) – роман; «Амулет Паскаля» (Фоліо, 2007, 2009) – роман.

Ірен Роздобудько

Як я зніматимуся в кіно

Уривок

У нашому дворі всі мріяли про кіно. Ми захоплено дивилися фільми й гадали: як у них потрапляють діти? Сусідка, котра працювала в театрі вахтеркою, якось сказала, що режисери часом самі бігають вулицями і вишукують дітей для своїх фільмів.

Щомиті, блукаючи нашим маленьким містом, я очікувала на запитання: «Дівчинко, хочеш зніматися в кіно?»

Я знала, що відповім не одразу. З індійських фільмів я навчилася «чарівного погляду», вартого майбутньої кінозірки, – цим поглядом я маю подивитися на режисера!

Головне – не квапитись. Стоячи вдома перед люстерком я тренувала цей погляд: заплющувала очі й рахувала: «Один, два, три...» – і тільки на «п'ять» повільно підіймала повіки та округлювала очі до неймовірних розмірів. От якщо я погляну саме так, кожний режисер одразу зрозуміє, що перед ним – талановита актри-

са й справжня красуня. А головне, подумає він, як вона вміє тримати паузу!

– Я зніматимусь у кіно! – повідомила я всім у своєму дворі.

«Всім» – це моїй подружці Ольці, її братові-близнюкові Сашку та Язикатій Куці (Кукою цю старшу дівчинку називали вдома, а вже у дворі до неї приліпилося ще й прізвисько).

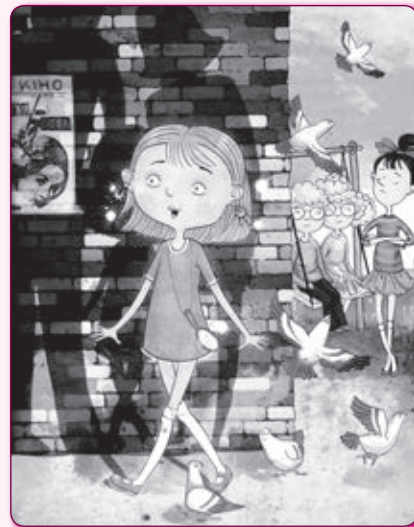
– Та ти що?!! – захоплено вигукнули брат з сестрою й, немов флюгери, одночасно повернулися до мене.

– Ну то й що? – зневажливо знизала плечима горда Кука. – А мені мама скоро купить золоту сукню!

Аргументів проти золотої сукні у мене не знайшлося, а Олька та Сашко з таким самим захватом повернулися до Куки:

Ух ти! Справді – золоту?!

А я пішла з подвір'я на вулицю. Туди, де великою чередою бродили безпритульні режисери. Я йшла і думала, що за простою зіграю і Попелюшку, і дівчинку-розвідницю, і Герду...

Степан Жупанин

Що сказала ліщина

– Ліщино кучерява,
Чому стоїш ти скраю?
– Тому що я великий
Тут ліс розпочинаю.
Як маю сто горішків,
З них буде сто ліщинок,
До царства лісового
Аж сто дзвінких стежинок.
І ще одне не знаєш
Ти, хлопчику цікавий:
Мене садила білка –
Горіх сховала в трави,
Його в обійми теплі
Взяла землиця-мати,
А веснонька пригріла –
І стала я зростати.

Розмалуй.

Куточок кулінарії

Зелений борщ зі щавлем

Склад::

Чорний перець
Курячі яйця 1 штука
Цибуля 1 штука
Морква 1 штука
Сіль
Картпля 300 г
Щавель 150 г
Курка 300 г
Вода

Рецепт:

Зелений борщ аж ніяк не пов'язаний з усім відомим червоним борщем. По суті, це суп зі щавлем. Цю страву обов'язково доцільно приготувати навесні, коли

на ринку з'являється свіжий щавель. Такий борщ більше освіжає, ніж ситний український, він менш калорійний. До зеленого борщу зі щавлем обов'язково подається сметана. Варені яйця – обов'язковий інгредієнт класичного щавлевого борщу. Але використовувати їх можна трохи по-іншому. Відваріть яйця, наріжте кубиками та подавайте до борщу окремо. Якщо ви варите велику каструлю на декілька днів, це допоможе про-

довжити термін зберігання страви. Суп зі щавлем – це кисла страва. Споживайте її обережно, якщо у вас підвищена кислотність шлункового соку чи інші проблеми з травною системою. Також щавель може бути протипоказаний при подагрі та деяких інших захворюваннях. Щавель завжди додається до супу наприкінці приготування. Ця рослина ніжна та готується практично за секунди. Можливо, вам сподобається холодний варіант цього борщу. У такому вигляді його подають влітку замість холоднику. Щоб надати борщу особливого смаку та аромату, використовуйте різноманітні спеції та коріння: корінь петрушки, лавровий лист, коріандр тощо. Дуже хочеться зеленого борщу, а щавлю немає під руками? Його заміна росте просто у вас під вікном – потрібно тільки вийти та зібрати її. Ця рослина – кропива. Із нею дійсно часто готують зелений борщ, змішуючи її зі щавлем чи повністю замінюючи його. Щоб кропива не жалилася, заздалегідь облийте її окропом. Вийде не тільки смачно, але ще й дуже корисно.

Оксана Шалак

У полях

Сива хмара стала біла,
Дощиком поля накрила.
Як зраділо все в полях!
Заспівав у житі птах.

Загудів на квітці джміль,
Що летів з далеких піль.
А метелик крильцем – мах!
– Ой, зраділо все в полях.

Оксана Кротюк

Мавпенятко

Ось маленьке
мавпенятко.
В нього мавпи мама
й татко,
Мавпи бабці й дідусі,
І сусіди геть усі.

Георгій Люлько

Яворова сім'я

Над яром-яругою
шумить явір з явориною.
Явір –
вуса в капелюсі,
яворина –
в сукні зеленій.
За яром-перейар'ям
явореня гуляє.

Шевченківський вечір

6 квітня у приміщенні Української домівки в Кошицях пройшов традиційний концерт, присвячений Шевченківським дням. Цьогоріч у ньому вперше взяли участь вихованці Театральних студій Української недільної школи.

Під керівництвом своїх педагогів – Ольги Кирилюк та Софії Єгорової – діти зі старшої та молодшої груп підготували театралізовану виставу про життя та долю великого Кобзаря, у якій прозвучали вірші Тараса Шевченка та пісні на його слова. А костюмерка Софія Рішко у дуже короткий термін створила для вистави чудові костюми.

Окрім юних акторів, перед глядачами також грав та співав соліст опери Кошицького державного театру, бандурист Максим Куценко. А завершився концерт вже традиційним для Шевченківського вечора виступом Народного хору «Карпати».

Організаторами концерту цього року були ГО «Карпати Кошиці», ГО «Сплетіння», регіональна рада СРУСР в Кошицях, Союз скаутів «Пласт» – станиця Кошиці та недільна школа «Українські студії».

Наталія Андрусенко.

Тарас Шевченко

Іду я тихою ходою,
Дивлюсь – аж он переді мною,
Неначе дива виринають,
Із хмари тихо виступають,
Обрив високий, гай, байрак,
Хатки біленькі виглядають,
Мов діти в білих сорочках...

Тарас Шевченко

Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!
Без золота, без каменю,
Без хитрої мови,
А голосна та правдива,
Як Господа слово.

„VESELKA” – časopis pre deti. Ročník 73, vychádza 10x ročne. Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Adresa redakcie: 081 08 Prešov, ul. Janka Borodáča č. 5. Šéfredaktor Ivan Jackanin. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov. Tlač Grafotlač s.r.o., Prešov. Rozširuje a objednávk na predplatné prijíma redakcia. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Cena jedného čísla 0,13 €. Rukopisy a ilustrácie nevraciam. EV 3302/9.

«ВЕСЕЛКА» – журнал для дітей. Союз русинів-українців СР. Адреса редакції: 081 08 Пряшів, вул. Янка Бородача, 5. Головний редактор Іван Яцканин. Комп'ютерний набір NITECH s.r.o., Пряшів. Друкує Grafotlač, Пряшів. Ціна окремого номера – 0,13 €. Рукописи та ілюстрації не повертаються. EV 3302/9.